

İKTİDAR SÖYLEMİNİN GÖZETİM İLİŞKİLERİ BAĞLAMINDA SİNEMADA YENİDEN ÜRETİMİ: TURNUVA FİLMİ ÖRNEĞİ

Burhan Konak*

Özet

Teknolojik gelişmelerin toplum yaşamını giderek daha fazla kuşattığı günümüzde gözetim olgusu, gündelik hayatın vazgeçilmez bir unsuru haline gelmiştir. Göz önünde olan ya da olmayan her şeyin gözetlenebildiği bir dönemde, gözetim ve iktidar ilişkileri de farklı bir boyuta evrilmiştir. Sanattan sağlığa, spordan ekonomiye kadar toplumsal hayatın her alanında temsil bulan gözetim, özellikle sinema yapıtlarında oldukça fazla işlenen konular arasında yer almıştır. Gözetim ve iktidar ilişkilerinin sinemadaki temsillerini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışma için Turnuva filmi örnek yapıt olarak seçilmiştir. Seçilen filmin çalışmanın amacı doğrultusunda belirgin temsiller barındırdığı düşünülmektedir. Bu doğrultuda örneklem olarak seçilen film, sosyal bilimlerin nitel araştırma yöntemlerinden biri olan söylem analizi yöntemi ile incelenecektir. Söz konusu yöntemin de akademik olarak ortaya konulacağı çalışmada panoptikon, süperpanoptikon ve sinoptikon kavramları da irdelenecektir. Sinemada gözetim ve iktidar ilişkileri bağlamında, iktidar söyleminin nasıl yeniden üretildiğini ortaya koymayı amaçlayan çalışmanın literatüre katkı sunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sinema, Turnuva, Gözetim ve İktidar, Söylem Analizi, İktidar Söylemi

* Sorumlu Yazar: Doktora Öğrencisi, Atatürk Üniversitesi İletişim Fakültesi, Gazetecilik Anabilim Dalı
burhan.konak21@ogr.atauni.edu.tr. ORCID ID: 0000-0002-5244-6683

Geliş Tarihi: 28.06.2022 Kabul Tarihi: 02.07.2022 Yayın Tarihi: 30.09.2022

Atıf Bilgisi / Reference Information

Konak, B. (2022). İktidar Söyleminin Gözetim İlişkileri Bağlamında Sinemada Yeniden Üretimi: Turnuva Filmi Örneği, Türkiye Medya Akademisi Dergisi. Cilt:2 Sayı:4, s. 165-185.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.7111199>

REPRODUCTION OF THE DISCOURSE OF POWER IN CINEMA IN THE CONTEXT OF SURVEILLANCE RELATIONS: EXAMPLE OF TOURNAMENT FILM

Burhan Konak*

Abstract

Nowadays, when technological developments increasingly surround the life of society, the phenomenon of surveillance has become an indispensable element of everyday life. At a time when everything that is or is not under consideration can be monitored, the relations of surveillance and power have also evolved to a different dimension. Surveillance, which has found representation in all aspects of social life, from art to health, sports to economics, has been among the subjects that have been covered quite a lot, especially in motion picture works. For this study, which aims to reveal the representations of surveillance and power relations in the white screen, the Tournament film was selected as a exemplary work. It is thought that the selected film has obvious representations in accordance with the purpose of the study. In this direction, the film selected as a sample will be examined by discourse analysis method, which is one of the qualitative research methods of social sciences. In the study, in which the method in question will be presented academically, the concepts of panopticon, superpanopticon and synopticon will also be examined. It is thought that the study, which aims to reveal how the discourse of power is reproduced in the context of surveillance and power relations in cinema, will contribute to the literature.

Keywords: Cinema, Tournament, Surveillance and Power, Discourse Analysis, Discourse of Power

* Corresponding Author: Ph.D, Student, Atatürk University Faculty of Communication. Department of Journalism. burhan.konak21@ogr.atauni.edu.tr. ORCID ID: 0000-0002-5244-6683

GİRİŞ

Görülebilene hatta tasavvur edilebilene her şeyin detayını bilme, öğrenme ve kontrol etme isteği, insanlık tarihinin çok eski devirlerine kadar gitmektedir. Gözetim, kökeni çok eskilere dayanan bir olgudur. Tarihi süreçte insanlar, güvenliği ve toplumun huzurunu sağlamak için gözetlendiklerine inandırılmış ve bu şekilde rızaya dayalı olarak iktidarın gözetim nesnesi olmuşlardır (Dolgun, 2008, s. 15). Gözetime dair çalışmalar yapan; J. Bentham, M. Foucault, G. Orwell gibi düşünürlerden çok daha önce Platon, fikri sistematığını görme duyusu üzerine inşa etmiştir. Platon döneminden bugüne insanoğlunun görme duyusu biçimsel olarak değişmiştir. Teknolojik gelişmeler sayesinde insanlar artık küresel gözetleme imkânına erişmişlerdir (Yücel, 2015, s. 391). Her ne kadar gözetimin tarihi çok eskilere dayansa da gündelik yaşam pratikleri içerisine girip, büyük birader¹ iktidarın bir kontrol mekanizması halini alması günümüz modern teknolojik gelişmeleri ile olmuştur. Enformasyon teknolojilerinin ivme kazanmasıyla birlikte gözetlenen kalabalıkların sayısı arttıkça gerek resmi gerekse de gayri resmi mekanizmalar tarafından, vatandaşın kendine has mahrem bilgileriyle birlikte tüm bilgileri sistematik bir biçimde kayıt altına alınmaya başlanmıştır (Arslantaş, Toktaş, ve diğerleri, 2012, s. 16). Başlarda güvenlik, emniyet vs. gibi nedenlerden ötürü ortaya çıktığı ifade edilen gözetim sistemine insanlar, süreç içerisinde kendi iradeleriyle dâhil olmuştur. Öyle ki teknoloji yardımıyla ortaya çıkan bu yeni toplum yapısı, gözetim toplumu olarak adlandırılmıştır. Gözetime ilişkin farklılıklar tarihi süreç içerisinde artarak ilerlemiş, bilgi teknolojileri yardımıyla zirve noktasına ulaşmıştır. Bu nedenle günümüz toplumları gözetim toplumu olarak ifade edilmiştir (Timurtürkan, 2010, s. 19). Dolayısıyla gözetimin toplum hayatına bu kadar sirayet edip yön vermesi, onun gündelik yaşam pratiklerinin her alanında yer almasına vesile olmuştur. Söz konusu bu alanlardan biri de sinemadır. Yedinci sanat sinema toplumunda bir ayna görevi gördüğü gibi aynı zamanda ona ışık da tutar. Bu manada gerçek hayatta çıplak gözle görmenin mümkün olmadığı fakat günümüzde artık varlığını bildiğimiz büyük biraderin toplumu nasıl kontrol ettiğini yanı sıra gözetim iktidar ilişkisine

¹ Büyük Birader veya İngilizcedeki orijinal adıyla Big Brother, George Orwell'ın "Bin Dokuz Yüz Seksen Dört" adlı romanında, görülmese de varlığına inanılan, her şeyi gören, her şeyi bilen kurgusal karakterlerden biridir (Orwell, 2008).

dayanarak söylemini nasıl kurguladığını görmek açısından sinemadaki temsiline bakmak yerinde olacaktır. Literatürde gözetim ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında konunun daha çok dijital platformlar ve yeni iletişim teknolojileri bağlamında, mahremiyet ve güvenlik çerçevesinde ele alındığı görülmektedir. Bu çerçevede gözetimin ortaya çıktığı dönemden bugüne geçirdiği değişim ve dönüşüme dikkat çekilmiştir. Oğuzhan Özgür Güven (2012) “*Gözetimin Neoliberal Risk Bağlamında Dönüşümü ve MOBESE Kameraları*” başlıklı doktora çalışmasında neoliberal düzende gözetim ve iktidar ilişkilerini mobese kameraları üzerinden irdelemiştir. Selin Bitirim Okmeydan (2017) “*Postmodern Kültürde Gözetim Toplumunun Dönüşümü: ‘Panoptikon’dan ‘Sinoptikon’ ve ‘Omniptikon’a*” başlıklı akademik makalesinde modernizm ve postmodernizm çerçevesinde panoptikon, sinoptikon ve omniptikon kavramlarını açıklamakta bu kavramlar üzerinden iktidarın nasıl var olduğunu ortaya koymaktadır. İpek Sucu (2019) “*Gözetim Toplumunda Simülasyon Evreni ve Gündem Oluşturma: Survivor Yarışması Örneği*” başlıklı akademik çalışmasında Survivor yarışma programı örneğinden yola çıkarak günümüzde, gözetlenen toplumdan gözetleyen topluma geçişte, simülasyon evreninin hakimiyetinin egemen olması ve bu evrende gündem oluşturma ön plana çıkması düşüncesini incelemiştir. Bu çalışmada ise örneklem olarak seçilen Turnuva filmi, söylem analizi yöntemi ile incelenecektir. Gözetim ve iktidar ilişkisi bağlamında iktidar söyleminin, sinema filmlerinde hangi kodlarla, nasıl yeniden üretildiğini ortaya koymayı amaçlayan çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

ÇALIŞMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmada, gözetim ve iktidar ilişkileri bağlamında, iktidar söyleminin sinema yapıtlarında nasıl yeniden üretildiğini ve hangi kodlarla temsil edildiğini ortaya koymak amaçlanmıştır. Alanyazın’a giren çalışmaların kahir ekseriyeti konuya, gözetimin gündelik yaşam pratikleri içerisinde hangi teknolojik araçlarla yapıldığı noktasından yaklaşarak, meselenin sinema içeriklerinde söylem ve iktidar söyleminin nasıl oluşturulduğu noktasına değinmemiş ya da yüzeysel olarak değinmişlerdir.

Dolayısıyla konuyu bu açıdan ele alacak olan çalışmanın önem arz ettiği varsayılmaktadır. Gözetimin iktidar ilişkileri bağlamında söylemine odaklanan çalışmanın literatüre de katkı sunacağı öngörülmektedir.

Örneklem ve Yöntem

Çalışmanın amacı doğrultusunda Turnuva filmi örneklem olarak seçilmiştir. Örneklem olarak seçilen film sosyal bilimlerin nitel araştırma yöntemlerinden söylem analizi metoduyla incelenecektir. Söylem analizi yöntemi, yazı veya görsel içeriğe bağlı metinlerdeki iletilerin, yoruma dayalı olarak incelenmesi ve kavramların anlam çerçevesine oturtulmasıdır. Bu yapılırken de anlatıları kültürel ve toplumsal bağlamında bir temele yerleştirilerek anlam ve kavram haritası oluşturulmaya çalışılır (Biliş, 2014, s. 15). Bu çerçevede sinema filmleri, fotoğraflar veya medya haber içerikleri incelenirken bir bağlama oturtulması koşuluyla söz konusu yöntemin uygulanmasına imkân tanımaktadır. “Anlam, zihinde bir oluşum olarak bireyler tarafından dile getirilir. Söylem, dile getirilmedeki dil parçasıdır. Bildirişimde dil kullananların zihinlerindeki soyut anlamı, somut ses dizgeleriyle birbirlerine aktarımı temeldir. Bu aktarımda kime, neyin, niçin, ne zaman, nerede, kim tarafından, nasıl aktarıldığı, anlamın bütünlenmesi açısından önem taşır. Aktarım bir üretim ve gerçekliğin kurgulanmasıdır” (İlgin ve diğerleri, 2003, s. 287). Dolayısıyla söylemin bağlamını gözetim ve iktidar ilişkilerindeki iktidar söylemi oluşturmaktadır. Bu doğrultuda çalışmada söz konusu yöntemin seçilme nedeni hem literatürdeki çalışmaların ekseriyetinin konuyu gösterge bilimsel ya da içerik analizi yöntemiyle ele alarak benzer değerlendirmelerde bulunmaları hem de örneklem olarak seçilen filmin çalışmanın amacına yönelik söylemin bağlamına dair nüveler içermesi ve sinema içeriklerinde ele alınan gözetim ve iktidar ilişkilerinde söylemin nasıl kurgulandığının ortaya konulması gerektiği düşüncesidir.

GÖRME DUYUSUNDAN GÖZETİM KAVRAMINA

Gözetim kavramını tanımlamadan önce görme duyusunu, görebilme eylemini açıklamak daha yerinde olacaktır. Çünkü bakma ile görme arasındaki dikkat ya da odak farkı, anlamak, algılamak veya anlamamak arasındaki farka tekabül etmektedir. Bakmak görme organının çevreye doğru gerçekleştirdiği bir eylemdir. Görme ise farkında olma ile birlikte görme organının çevreye doğru gerçekleştirdiği bilinçli bir eylemdir.

Bu yüzden görme eylemi çevreyi algılamada bilinçli olarak yapılan bir eylemdir (Tokgöz, 2011, s. 5). Ayrıca görmenin basit bir göz hareketi olmadığını ifade eden “*Görme Biçimleri*” adlı eserinde John Berger, görme eyleminin, konuşma eylemine göre daha öncelikli olduğunu belirterek şunları ifade eder: “Çocuk konuşmaya başlamadan önce bakıp tanımayı öğrenir. Ne var ki başka bir anlamda da görme sözcüklerden önce gelmiştir. Bizi çevreleyen dünyada kendi yerimizi görerek buluruz.” (Berger, 2019, s. 7)

Felsefi düşünce sistematığında ise görme eylemi hakikat ile özdeşleştirilmiştir. Yani gerçeklik somut görülenle sabittir. Platon idea ile hakikatin merkezine görme duyusunu yerleştirir. Çünkü idea temel olarak görme eylemine gönderme yapar. Söz konusu görme eyleminde algılanan ise gerçeğin ya da gerçekliğin kendisi değil bir yansımasıdır. Bu yansımalar üzerine tasarlanan nesneler dünyası da ışığın görme eylemini nasıl şekillendirdiğini ortaya koyar. Dolayısıyla insanın gerçekliği de ışığın nesne üzerindeki kırılmasından meydana gelen yansılarda gördüklerinden ibarettir (Dereli ve <http://artikisler.net/>, 2017). Bu yansılarda ise görülenler dile yani söze geldiğinde o şeyin açığa çıkması aynı zamanda söz konusu şeyin bilgisine ulaşılması mümkündür. Bu yüzden de görülen veya açığa çıkan, kontrol edilmesi, denetlenmesi mümkün olan şeydir (Tokgöz, 2011, s. 5-6). Dolayısıyla ilk insanlardan modern toplumlara kadar görme eylemi her zaman insanoğlunun yaşamının merkezinde olmuştur. Görme eylemindeki bu merkezileşme tarihi süreç içerisinde farklı biçimlere evrilmiş ve özellikle günümüz modern teknoloji toplumunda gözetim olgusuna dönüşmüştür.

Gözetim terimi Türk Dil Kurumu Sözlüğüne göre “gözetme işi (nezaret), himaye, gözaltı” (<https://sozluk.gov.tr/>, 2022). Olmak üzere üç farklı şekilde ifade edilmektedir. Bu ifadelerden de anlaşılacağı gibi gözetim; denetim ve kontrol etme anlamlarına gelmektedir. Gözetim konusunda önemli çalışmalar yapan David Lyon’da kavramı “*hakkında veri toplananları etkileme ve/veya idare etme amacıyla tanımlanmış ya da tanımlanmamış herhangi bir kişisel veri toplanması ve işlenmesidir*” şeklinde ifade etmiştir (2006, s. 13).

Fransızca “bakarak olmak” manasındaki surveiller kelimesinden türetilen gözetim ifadesi, sebepsiz bir ilgiden ziyade, belirli özne eylemlerinin önemsendiği durumlara atıfta bulunur (Rizanaj, 2020, s. 75). Ayrıca gözetim kavramı Fransızca da “gözlemlemek, kollamak” manasında da kullanılmaktadır. David Lyon’a göre gözetlemenin iki farklı yanı bulunmaktadır. Bunlardan ilki oynamak için sokağa çıkan bir çocuğa, araç çarpmasını diye korumak amaçlı yapılan gözetimi ifade ederken, aynı çocuğun muhtemel yaramazlıklarının önüne geçebilmek için yapılan gözetim ise yasaklamayı ifade eder. Bu manada gözetim bir yandan serbesti tanırken diğer yandan sınır çizer. Başka bir ifade ile korurken aynı zamanda kontrol de eder (2006, s. 14). Giddens’a göre gözetim, birbiriyle alakalı iki farklı iktidar uygulamasına atıfta bulunur. Bunlardan birincisi, birey özelinde ele geçirilen bilgilerin yine onun hareketlerini kontrol etmek için kullanılmasını ifade eden “*şifrelenmiş bilgi*” birikimidir. Bu sadece bilginin toplanmasını ifade etmez aynı zamanda bilginin depolanmasını da ifade eder. İkincisi ise birtakım insanların faaliyetlerinin bu insanlar üzerinde tahakküm kuran farklı insanlar tarafından izlenmesidir (Çoban, Bentham, Watkin ve diğerleri, 2016, s. 131). Bu doğrultuda yukarıdaki tanım ve görüşlerden de anlaşılacağı üzere günümüz modern toplumunda gözetim, sadece basit bir görme ya da izleme olayı değil, dijital teknolojiler aracılığıyla bunlardan daha fazlasını ifade eden bir denetleme, kontrol etme ve yönetme eylemidir. Gündelik yaşam pratiklerinin sıradan bir parçası haline gelen gözetim, öncelikli olarak bireyi hedef almaktadır. Bireyi korkutmak, tahakküm altına almak, idare edip, kontrol etmek vb. disiplin ve kontrol sistemleriyle faaliyete geçen gözetim, bilinçli yapılmakta; bazı durumlarda özele bazı durumlarda ise genele odaklanmakta; genele odaklandığında ise kişisel bilgiler elde etmekte; belirli düzenlemeler üzerinden ilerlemekte, her defasında da kabul edilebilir nedenler sunabilmektedir. Dikkatten kaçmaması gereken nokta ise gözetimin her daim bir hedef doğrultusunda yapıldığıdır (Çimen, 2020, s. 188).

GÖZETİM OLGUSUNUN TEMEL BİLEŞENLERİ: PANOPTİKON, SÜPERPANOPTİKON VE SİNOPTİKON

Panoptikon

İlk olarak 1785’te mimaride kendini gösteren ve “*görünmeyenin, görüneni gözetlemesi*” anlamına gelen panoptikon kavramı, Jeremy Bentham’ın hapisane tasarımı olarak ortaya çıkmıştır. Söz konusu tasarım yüksekçe bir kule ve onun etrafını

oluşturan odacıklardan meydana gelecekti. Dışarıdan, yani kuleden aydınlatılan odacıkların hepsi de kuleye doğru bakacaktı. Bu yöntemle yapılan aydınlatmanın etkisiyle kuledeki bekçi, odacıklardaki mahkûmların tümünü görebilecekti. Bu şekilde bekçiyi göremeyen mahkûmlar, bekçi onları izlemese dahi gözetleniyormuş hissine kapılacaklardı. Böylece gözetleme durumu gerçekleşmese bile odacıklardaki mahkûmlar, gözetim hissini benimsedikleri için kendi kendilerini denetleyebileceklerdi (Güven, 2012, s. 25). Bu hapishane mimarisi gözetim açısından dikkate değer bakış açıları oluştursa da uygulamaya geçmemiştir. Panoptikon başlarda bir hapishane tasarım fikri olarak ortaya atılsa da özellikle kapitalizmin etkili olduğu düzen/sistem(ler) içerisinde toplumu kontrol etmek ve yönetmek için kullanılmaktadır. Çünkü söz konusu tasarımı sadece ceza amaçlı ortaya atılmış bir hapishane mimarisi olarak değil, kontrol ve idare amaçlı farklı boyutları olan bir düşünce sistemi olarak değerlendirmek gerekir. Bu doğrultuda gözetim günümüzde var olan okullar, adliyeler ve birçok devlet dairesinin yanı sıra çeşitlendirilmiş araçlar vasıtası ile gündelik yaşam pratiklerinin hemen her alanına sirayet etmiştir. Güvenlik kamera sistemleri, mikro SD kartlar, kimlik kartları sadece birkaç örnektir. Dolayısıyla panoptikon sadece mahkûmları izleyen basit bir mimari tasarım değildir. Bundan daha fazlasını ifade eden bireyi ve toplumu buyruğu altına alan, kategorize eden ve yöneten bir mekanizmadır (Güven, 2007, s. 90).

Süperpanoptikon

Kapitalizmin etkisi, bilim ve teknolojiadaki gelişmeler, gözetimi de beraberinde getirmiştir. Dolayısıyla da bu etkenlere bağlı olarak panoptikon kavramının, gözetim olgusunu tek başına açıklamakta yetersiz kaldığı düşünülmüştür. Bu noktada panoptikonu destekleyecek süperpanoptikon kavramı ileri sürülmüştür. Mark Poster, öne sürdüğü kavram için; “Bugünkü iletişim devreleri ve veri tabanları süperpanoptikon’u bir kurum olarak yaratmaktadır. Burası öyle bir kurumdur ki duvarsız, penceresiz, gözetleme kulesiz bir gözetim yeridir” der (Poster'den akt. King, 2001, s. 46-47). Bugün artık bireylerin kendi rızalarıyla katıldıkları süperpanoptik ortamlardan kaçış pek mümkün değildir. Kredi kartları yardımıyla sanal ortamlardan yapılan alışverişler, numaralı ya da çipli kimlik kartları, dijital mecralarda bırakılan her bir iz ve dahası, bu manada yapılan her türlü eylem insanoğlunu süperpanoptikon’un bir

üyesi haline getirmektedir. Dolayısıyla panoptik gözetimde azınlığın çoğunluğu görmesi, çoğunluğun ise azınlığı görememesi durumu söz konudur. Süperpanoptikon'da ise hem azınlık çoğunluğu izlemekte hem de çoğunluk azınlığı izlemektedir. Örneğin bir kişi sanal ortamdan bir alışveriş yaptığında ekonomik iktidar onu görür, kategorize eder ve tanımlar. Aynı kişi de farklı bireyleri sosyal ağlardan görür, takip eder. Kendi paylaşımlarını yaparak etkileşimde bulunur. Herkes, herkesi görür, okur, yazar, duyar. Dahası mobil cihazlar sayesinde anlık bildirimlerde bulunulabilir. Artık göstermek ve görmek başat eylem haline dönüşür (Öztürk, 2013, s. 140).

Sinoptikon

Gözetimin bir diğer önemli kavramı ise sinoptikondur. Özellikle kitle iletişim araçları yardımıyla gerçekleştirilen bu gözetleme biçiminde panoptikonun aksine çoğunluk azınlığı izler. Özellikle eğlenceye ve kanal seçebilmeye olanak tanıdığı için televizyon, söz konusu kitle iletişim araçlarının başında gelir. Sinoptikon kavramını geliştiren Thomas Mathiesen, fikrinin temeline televizyonu koyar. Ona göre panoptikon ile yerleştirilmiş bireyler, sinoptikon ile küreselleşmiştir. Panoptikondaki zorlama, sinoptikonda söz konusu değildir. Yani bireyler kendi irade ve istekleriyle sisteme dâhil olur. Dolayısıyla televizyon eğlence aracı olma özelliği sayesinde eğlendirerek etki altına alma sistemini geliştirmiştir. Ayrıca güç/iktidar merkezlerinin kendileri adına tespit ettikleri kişilere yaptırdıkları Televizyon programları bir yandan eğlendirirken diğer yandan da etki altına almayı gaye edinir (Yücel, 2015, s. 392).

KONTROL ETMENİN YENİ EVRESİ GÖZETİM VE İKTİDAR İLİŞKİSİ

Gözetim ve iktidar ilişkisine geçmeden önce iktidar kavramına değinmek yerinde olacaktır. Çünkü kavramın hem kendisi hem de gözetimle olan ilişkisi farklı anlam ve alanlara gönderme yapmaktadır. Ayrıca konuya ilgi duyan birçok sosyal bilimci özellikle iktidarın kaynağı veya meşruiyeti üzerinden tanımlamalar yapmıştır/yapmaya çalışmıştır. Bu doğrultuda örneğin Marx, iktidar ile ilgili fikirlerinin merkezine; alt yapı, üst yapı dikotomisinden yola çıkarak sınıf çatışmasını koyar. Sınıf çatışmasının yanı sıra kapitalist toplumlarda emeğin sömürüsü ve yabancılaşması da iktidarın ortaya çıkmasında etkilidir. İktidarı burjuvazinin sömürü gayretleri üzerinden değerlendiren Marx, kavramı ideoloji üzerinden tanımlamayı yeğlemiştir (Yücel, 2015, s. 392).

Gramsci de iktidarın birey ve toplum yaşamını kontrol edebilmek için ortaya konulan hegemonik bir yapı olduğunu ifade etmiştir.

Egemen zümre, tasarrufunda bulunan varlıkları ve toplum üzerinde elde ettiği hâkimiyeti muhafaza etmek, sürdürmek ve istikrarlı hale getirmek için kendi dünya tasavvurunu, bilimini, felsefi ve kültürel birikimini topluma atfeder (Gramsci, 1997, s. 81). Böylece bir yandan toplumu kontrol ederken diğer yandan iktidarını sürdürmüş olur. Foucault'un düşünce sistematığında ise iktidarı yalnızca bir baskı mekanizması olarak değerlendirmek, bireyi de farklı veya yanlış düşünmeye iter. Bu durumu da şöyle açıklar: *“İktidarın işleyişinden söz ettiğimde yalnızca devlet aygıtı sorununa, yönetici sınıf, hegemonik kastlar sorununa gönderme yapıyor değilim, bireylerin gündelik davranışlarında, bedenlerine varıncaya kadar işleyen giderek daha da incelen, tüm mikroskobik iktidarlara dizisine gönderme yapıyorum”* (Foucault, 2012, s. 48). İktidarı yalnızca siyasi bir eylem olarak görmek ne kadar yanlış ise onun, insanların en küçük hücrelerine kadar sirayet etmiş bir sistem olduğunu anlamak ve gündelik yaşam pratiklerinin her anında var olduğunu bilmek o kadar doğru bir yaklaşımdır (Foucault, 2012, s. 23). Her ne kadar iktidar kavramının tanımıyla ilgili farklı görüşler ortaya atılsa da onun varlığı bir kontrol mekanizması olarak bugüne kadar gelmiştir. Dolayısıyla iktidarın varlığı geçmişte daha kolay anlaşılabilirken bugün söz konusu anlaşılabilirlik özellikle teknolojiye bağlı olarak daha karmaşık bir hal almıştır. “Gözetleme araçları iktidar adına görev yapan çok çeşitli bileşenlerden oluşmaktadır. Bunlar gözetleme merkezindeki görevli olabileceği gibi gözetlemeyi sağlayan çeşitli teknolojiler de olabilmektedir” (Çimen, 2020, s. 222). Özellikle gözün iktidarında teknolojik gelişmeler iktidarın varlığına güç katmıştır. Foucault, iktidarın beden üzerinden varlığını sürdüren bir araç olmasını klasik yani modern öncesi dönemden başlayarak inceler. Ona göre klasik dönemde pastoral gözetim insanları denetime tabi tutan, kanalize ve kontrol eden araçlar üreterek, bedenlere tahakküm kurup onları iktidara tabi duruma getirmiştir. Modern dönemde ise ortaya çıkan ve gelişen sistemler yardımıyla da sınırsız tercih ve enformasyon araçları oluşturulmuş, bedendeki denetim, kontrol ve gözetim alanları büyütülerek disipline edici bir şekil almıştır. Modern öncesi dönemde, monarşik iktidar, bedenler üzerinde tercih hakkına sahiptir ve egemenliğini bedenler üzerinden

görselleştirerek, acı çektirici ve dayatmacı bir şekle dönüştürmüştür (Demez, Timurturkan, Özkan ve diğerleri, 2020, s. 17).

Buradan da anlaşılacağı üzere her ne kadar iktidar anlayışları ya da kullanılan teknikler değişse de temeldeki gaye değişmemiştir. Bireyleri ve onların bedenlerini gözetlemek, toplumsal hayatı kontrol edip yönetmek iktidarın temel amacını oluşturmuştur. Dolayısıyla modern öncesi dönemde daha basit ve anlaşılabilir olan toplumu kontrol etme işlevi, modern ve postmodern dönemde özellikle bilim ve teknolojinin ön plana çıkardığı gözetim ve iktidar ilişkisiyle daha karmaşık bir hal almıştır.

Panoptik Gözetimin Ardındaki İktidar Söylemi Turnuva Filmi

Filmin künyesi:

Yönetmen; Scott Mann,

Oyuncular; Ian Somerhalder, Kelly Hu, Robert Carlyle, Ving Rhames,

Yapım Yılı; 2009,

Tür; Gerilim, Aksiyon.

Filmin hikâyesi: Her yıl dünyanın farklı yerlerinden otuz suikastçı, تنها bir kasabada toplanarak, sonunda tek kişinin kazanacağı bir mücadeleye tabi tutulur. Bu mücadelenin sonunda kazanana on milyon dolarlık büyük bir ödül verilecektir. Ölümcül bir kumar olan yarışmayı, yüksek bahis oynamayı seven milyarderler locası finanse etmektedir. Locadakilerin yarışmacıları görebilmesi için kapalı devre bir kamera gözetim sistemi mevcuttur. Buradakileri göremeyen yarışmacılar, birbirlerini bulup öldürebilmek için mobil vericiye sahip teknolojik bir cihaz kullanır (<https://www.fullhdfilmizlesene.pw>, 2022). Hikâyeden de anlaşılacağı gibi film, gözetim olgusunu hem söylem hem de görsel olarak oldukça titiz bir şekilde işlemektedir. Örneğin film hem açılış hem de kapanış sekansını günümüz gözetim toplumunun en belirgin temsillerinden biri olan güvenlik kameraları ile yapmaktadır. Ayrıca hikâye boyunca izleyiciye sık sık gizli kamera görüntüleri, EDS, MOBESE gibi gözetim aygıtları gösterilir. Hatta milyarderler locasında iktidarı temsil eden ve turnuvaya ev sahipliği yapan karakter “*bayanlar baylar turnuvaya hoş geldiniz*,

dünyanın en çok kamerasına sahip bu ülkede hiçbir şey kaçırmamanız gerekir” diyerek orada bulunanlar üzerinden izleyiciye günümüzde gözetimin her yerde olduğunu ve ondan kaçmanın da mümkün olmadığını söyler. “Aslında gözetim zaten yıllardır sessizce artıyor ve modern dünyanın temel özelliklerinden biri haline gelmiş durumda. Modern dünya nesiller boyunca kendini dönüştürdüğünden gözetimde sürekli değişen bir karaktere büründü” (Bauman ve Lyon, 2020, s. 7).

Filmde genel olarak “görünmeyen, görüneni gözetlemesi” olarak tanımlanan panoptik gözetim durumu hâkimdir. Bu durum izleyiciye *“biliyorsunuz her suikastçıya bir verici yerleştirildi, böylece hem biz onları takip ediyoruz hem de onlar birbirlerini”* ifadesiyle aktarılmaktadır. Panoptikon, gözetim biçimlerinden sadece birine tekabül eder. İktidarın artık elektronik teknolojiler aracılığıyla temsil bulduğu günümüzdeki değişken ve mobil organizasyonlar, duvarları ve pencereleri (sanal güvenlik duvarları ve pencereler hariç) büyük oranda lüzumsuz bırakıyor. Bu ise değişik çehreleri olan çok farklı kontrol biçiminin ortaya çıkmasına imkân tanıyor (Bauman ve Lyon, 2020, s. 15). Devamında ise *“ama bu yıl olaya biraz heyecan kattık 24 saat içinde biri galip gelmezse, yarışmacılar üzerlerindeki sadece bir takip cihazı olmadığını anlayacak.”* şeklinde bir ifade ile iktidarın gözetimle sadece kontrol ya da denetim değil aynı zamanda bireyleri manipüle edip yönlendirebildiği mesajını da vermektedir.

Resim 1. Filmde iktidarın yarışmacıları gözetlerken kullandığı aygıt

Yukarıdaki görselde iktidarın söz konusu manipülasyonu gerçekleştirirken kullandığı gözetim aygıtı yer almaktadır. Filmde suikastçılar üzerinde görselleştirilen bu durum günümüz toplumunda çipler, elektronik kimlik kartları ve sinyal alıp verebilen mobil cihazlar tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu durum ise özgür ve bağımsız olduğunu zanneden bireyleri gözetime daha istekli hale getirirken, onları buna

yönlendiren iktidarın daha fazla gözden kaybolmasını kolaylaştırmaktadır. “İktidar, akışkan modernitenin değişkenliği içerisinde elektronik sinyal hızıyla yol aldıkça şeffaflık bazıları için gittikçe artarken, diğerleri için aynı hızla azalıyor” (Bauman ve Lyon, 2020, s. 24).

Gözün İktidarında Gözetim Tüm Değerlerden Daha Büyüktür

Birey ve toplum üzerinde yaptırım gücü bulunan kilise ya da polis gibi kurumlar devletin ideolojik veya baskı aygıtları arasında yer alır (Althusser, 2019, s. 51-52). Modern yönetim bağlamında bu aygıtlar iktidar erkini kuvvetlendirirken, gözün iktidar olduğu postmodern toplumlarda aygıtlarla birlikte klasik iktidar yapısı da etkisini yitirir. Filmde ise bu durum açıkça dile getirilirken gözetim toplumunda her şeyin altüst olduğu bir tablo çizilmektedir. Söz edilen durumların ilki kadın karakter ile Rahip arasında geçen diyalogda ifade edilmektedir. Bu sahnede ölümden kurtulan Rahip, kadın karaktere; *“neden polise gitmiyoruz ?”* diye sorar. Kadın karakter ise; *“bu yarışmayı düzenleyen insanlar polisten daha güçlüdür, seni her yerde bulurlar anladın mı?”* Rahibin *“insanlar cesetleri görürler”* demesi üzerine, kadın karakter; *“bir açıklama bulurlar. Doğru olmayacak ama insanlar buna kanacak, silahlı bir deli, bir terörist saldırısı, bir doğal afet, bir araba kazası, turnuva bu şekilde sır olarak kalıyor.”* Rahip bu sefer de *“bu delilik”* deyince kadın karakter; *“sen televizyon izlemez misin peder, bütün dünya delirdi.”* diye cevap verir.

Resim 2. Suikastçı, Rahip'e gözetimin her türlü değerden daha büyük olduğunu anlatmaktadır.

Aslında kadın karakterin söyledikleri filmin başında ve sonunda birçok kez tekrar eder. Her silahlı eylem televizyonlarda felaket başlığıyla verilir. Gündem değiştirilerek güvenlik ve emniyet için güvenlik kamera sistemlerinin yani gözetimin artırılması gerektiğine vurgu yapılır. Bu vurgular ise Gerbner'in Ekme Yaklaşımına gönderme

yapmaktadır. Ekme Yaklaşımına göre medya hayata dair nosyonları eker ve ekilmiş olanları da onaylatmaya devam eder. En başından beri medya, gelecekteki kültürel tercihleri, toplumsal davranışları etkileyen, en belirleyici doğal yönelimleri eker. Eğitimin ve davranış kabiliyetinin tarihi sorunlarını aşarak medyanın olmadığı ve takip edilmediği durumlarda homojenliğin bulunmadığı kitlelerde gündelik yaşam pratiklerinin temel kaynağına dönüşmüştür (Gerbner, 2014, s. 460). Bu yüzden Ekme Yaklaşımı medyayı gerçekliği olduğu gibi yansıtan bir mecra değil farklı olarak sunan bir aygıt olarak değerlendirir. Gerbner'e göre medyada şiddetin aşırı temsili, alıcıya daha çok agresif tavırlardan ziyade kanun, hukuk ve sistem hakkında mesajlar verir. Gerilim, macera, aksiyon türü içerikler, yasa, hukuk ve sisteme, toplumsal eşitliğe ve statükoya olan inancı artırır (Gerbner'den akt. Yaylagül, 2021, s. 75). Dolayısıyla gözetim yapan iktidar güvenlik vurgusuyla bir yandan algıyı yönetirken diğer yandan gözetimi artırır. Sonunda güvenlik geleceğe dair bir tasarıma evrildi ve gelecekte meydana gelebilecek şeyleri dijital teknikler ve sayısal veriler yardımıyla kontrol etmeye gayret göstererek gözetim yoluyla işliyor böyle bir güvenlik algısı da kırırdayan her nesneyi (ürün, enformasyon, sermaye, insanlık) gözetleyerek gerçekleştirilir (Bauman ve Lyon, 2020, s. 16). Filmde açık bir şekilde dini değerlerinde bir eleştirisi yapılmaktadır. Bu doğrultuda Rahip, dini inançla bağdaşmayacak, bir din adamına yakışmayacak tavırlar sergilemektedir. Örneğin sürekli içki içmekte ve sarhoş gezmektedir. Parasızlıktan dilenci izlenimi oluşturmaktadır. Kiliseye ise çok nadir uğrar. Tuvaleti kilisenin günah çıkarma odasına benzetir. Sorunsuz bir günde kilisede tanrıdan af dileyip ona yalvarırken, iktidarın silahı kendine döndüğünde hemen silah tutan elden af dilemeye başlar. Ayrıca milyarderler locasında Rahip, küçük düşürücü bir şekilde cüppeli ya da köpek tasımalı adam olarak tarif edilir.

Resim 3. Rahibin, tuvaleti günah çıkarma odasına benzettiği sahne

Tüm bunlar ise gözetim toplumunda tanrının değil, gözün iktidar olduğunun göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Ya da başka bir ifade ile gözetimin tanrılaştırılmasıdır. Günümüzde veri birikiminin bir çeşit ideoloji olarak karşımıza çıktığı görülmektedir. Söz konusu ideoloji için bazı araştırmacılar “*dataizm*” ifadesini dile getirmişlerdir. Bu ifadeyi dile getirenlerden biri de Harari’dir. Yazar insanoğlunun geleceğini ele aldığı “*Homo Deus*” adlı kitabında oldukça iddialı ifadelere yer verir. Harari’ye göre büyük verinin baş döndürücü etkisi sayesinde bugün bilim tanrısai bir güç elde etmiştir. Dataizm’in insanoğlunu yeniden tasarlama gibi bir amacı vardır (Harari’den akt. Ağçoban, 2021, s. 209). Dolayısıyla gözetim toplumunda, kimliğini kaybeden ve yeniden kimliklenen birey, bu süreçte inançlarını da kaybetmektedir. İnsan öldürmenin bir oyun, insanın sadece meta olarak algılandığı gözetim toplumunda iktidar da artık görünmeyen, duyulmayan fakat varlığından şüphe edilmeyen bir mekanizmadır.

SONUÇ

Teknolojinin her anlamda insan hayatına nüfuz etmesi, önce bireyi daha sonra da bireylerden oluşan toplumu değiştirmiş ve dönüştürmüştür. Adına ister bilgi, ister enformasyon, isterse de dijital teknoloji densin, bu teknolojilerin kapsama alanına giren insanlar zamanla gözetim toplumunu meydana getirmiştir. Bunun neticesinde ise toplum artık yeni bir kontrol ve denetim iktidarının egemenliğine girmiştir. Üstelik insanlar bu gözetim sistemine zorlama ile değil çoğunlukla haz veya gereksinim dürtüsünden kaynaklanan bir rıza ile girmiştir. Klasik, yerel iktidar anlayışlarından çok daha farklı olan gözetim iktidarı, merkezi belli olmayan, küresel ve karmaşık bir yapıdır. Sebepleri itibariyle sanal, sonuçları itibariyle de somut ve katı olan bu yeni iktidar modelinde, bireyin ve toplumun kontrolü kitle iletişim teknolojileri ve dijital algoritmalar aracılığıyla yapılmaktadır. İster kamera isterse de algoritmalar vasıtasıyla olsun, günümüzde gözetimin hangi teknolojik araçlarla yapıldığından çok, söz konusu eylemin insanlara hangi mesajları verdiğidir. Çünkü insanlar artık gözetime tabi olduklarını bilmekte fakat iktidarın onlara ne dayattığını, nereye yönlendirdiğini bilmemektedir. Bu noktadan hareketle yapılan bu çalışma, örneklem film üzerinden gözetim iktidarının söylemine odaklanmıştır. Gerek görsel gerekse satır aralarındaki mesajlara odaklanılarak söylem analizi yöntemi ile incelenen filmde, iktidar için artık maddi ya da manevi bir değer olmadığı dikkat çekmiştir. Örneğin devlet, sınır, ulus, kimlik, insan, hayvan vs. artık hiçbirinin gözün iktidarında bir önemi yoktur. Çünkü kontrolündeki bireyler, kuralları büyük biraderin belirlediği bu döngüye kendi rızaları ile girmiş ve onun iktidarını kabul etmiştir. Dolayısıyla kendi rızaları ile müridi oldukları gözetim iktidarının nazarında bir değerleri kalmamıştır. Film bağlamında gözün iktidarında inançların veya tanrının da bir önemi yoktur. Harari ya da Lyon'un da belirttiği gibi artık gözetim teknolojileri yeni bir inanç, bilim ise tanrısal bir güç konumundadır. Bu doğrultuda iktidarın gözetimi, ilahi bir gözetim olarak sunulurken yaptırımları itibariyle daha acımasız olduğu vurgulanır. Sonuç olarak iktidar toplumun maddi dünyalarını olduğu gibi manevi dünyalarını da kontrol etmektedir. Böylece onların nasıl düşüneceklerine karar verirken neye inanacakları konusunda da yönlendirme yapmaktadır.

KAYNAKÇA

- Althusser, L. (2019). *İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları*. (A. Tümertekin, Çev.) İstanbul: İthaki Yayınları.
- Arslantaş-Toktaş, S., Binark , M., Dikmen, E., Fidaner, I., Küzeci, E., & Özaygen, A. (2012). *Türkiyede Dijital Gözetim T.C. Kimlik Numarasından E-Kimlik Kartlarına Yurttaşın Sayısal Bedenlenişi*. İstanbul: Alternatif Bilişim Derneği.
- Bauman, Z., & Lyon, D. (2020). *Akışkan Gözetim*. (E. Yılmaz, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Berger, J. (2019). *Görme Biçimleri*. (Y. Salman, Çev.) İstanbul: Metis Yayınları.
- Biliş, A. E. (2014). Selam Filmi Örneğinde İslami Düşüncenin Sinemada Temsili. *Akdeniz İletişim Dergisi* (21), 10-27.
- Çimen, Ü. (2020). *Gözetim Toplumlari ve Büyük Veri Kullanımı: Çin’de Uygulanan Sosyal Kredi Sisteminde Şehir İzleme ve Yönetim Sistemi Kameralari Örneği*. (Ed. Halil Uzun). *Recent Advances in Social Science, Education and Humanities Research’nın içinde*. İstanbul: Gece Kitaplığı.
- Çimen, Ü. (2020). İktidar Teknoloji İlişisine Distopik Bir Yaklaşım: Kent Güvenlik Yönetim Sistemi Merkezleri Eleştirisi. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (25), 219-240.
- Çoban, B., Bentham, J., Watkin, C., & ve diğerleri. (2016). “Gözün İktidari Üzerine”. (Ed. Barış Çoban, Zeynep Özarslan). “*Panoptikon Gözün İktidari*”. İstanbul.
- Demez, G., Timurturkan, M., Özkan, B., & ve diğerleri. (2020). Gözetim, Beden ve Gündelik Hayat: Bir Cezalandırma Yöntemi Olarak Elektronik İzleme. G. Demez, M. Timurturkan, & C. Ertan içinde, *Gözetim, Beden ve Gündelik Gündelik Hayat: Bir Cezalandırma Yöntemi Olarak Elektronik İzleme*. Bağlam Yayınları.
- Dereli, T., & <http://artikisler.net/> *Platon’un Mağarası ve Günümüz Dünyasının Gölgeleleri*. (2017). Erişim Tarihi: 28. 08. 2022.

- Dolgun, U. (2008). *Şeffaf Hapishane Yahut Gözetim Toplumu*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Foucault, M. (2012). *İktidarın Gözü*. (I. Ergüden, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Gerbner, G. (2014). *Medyaya Karşı*. (V. B. Güneş Ayas, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Gerbner'den akt. Yaylagül, L. (2021). *Kitle İletişim Kuramları Egemen ve Eleştirel Yaklaşımlar* (11 b.). Ankara: Dipnot Yayınları.
- Gramsci, A. (1997). *Hapishane Defterleri* (3 b.). (çev. A. Cemgil) İstanbul: Belge Yayınları.
- Güven, O. Ö. (2012). Gözetimin Neoliberal “Risk” Bağlamında Dönüşümü ve MOBESE Kameraları. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güven, S. (2007). Gözetim toplumu ve toplumsal meşruiyet. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Mimar Sinan Üniversitesi, İstanbul. İstanbul.
- Harari'den akt. Ağçoban, S. (2021). Beşeri Gözetim ve İlahi Gözetim. *Kocatepe İslami İlimler Dergisi*, 4(1), 192-213.
- <https://sozluk.gov.tr/>. (2022). [Erişim Tarihi: 10. 04. 2022].
- <https://www.fullhdfilmizlesene.pw>. (2022). [Erişim Tarihi: 15. 04. 2022].
- Ilgin, L., Dijk, T., Mills, S., Wilson, J., Fairclough, N., Graham, P., Çoban, B. (2003). *Söylem ve İdeoloji Mitoloji Din ve İdeoloji*. İstanbul: Su Yayınevi.
- Lyon, D. (2006). *Gözetlenen Toplum*. (Çev. Gözde Soykan). İstanbul: Kalkedon Yayıncılık.
- Öztürk, S. (2013). Filmlerle Görünürlüğün Dönüşümü: Panoptikon, Süperpanoptikon, Sinoptikon. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*(36), 133-151.
- Poster'den akt. King, L. (2001). Information, Society and the Panopticon. *The Western Journal of Graduate Research*, 10(1), 40-50.

- Rizanaj, F. (2020). *Yeni Medyada Gözetim ve Mahremiyetin Dönüşümü*. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Timurtürkan, M. (2010). Gündelik Hayatın Gözetimi: “Panoptikon Toplumu. *ETHOS Felsefe ve Toplumsal Bilimlerde Diyaloglar*(3), 1-19.
- Tokgöz, C. (2011). Bilişim Çağında Toplumsal Denetim Aracı Olarak Gözetim Olgusu ve Yeni İletişim Ortamlarında Bireyin Gözetim Farkındalığı Üzerine Bir Araştırma (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yücel, D. (2015). Sinema Filmlerinde Gözetim ve İktidar ilişkilerinin İnşası. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 390-398.

EXTENDED ABSTRACT

This study focuses on how the discourse of power is reproduced in motion pictures in the context of surveillance relations. Because since the day it appeared, cinema has always been an effective mass media tool on the individual and society. Therefore, this effect of his attracted the attention of society as well as the government. While power is a structure whose existence can be perceived as concrete in the modern period, its existence has become a structure whose existence is known but not visible in the postmodern period. So much so that power, which takes on an abstract form, on the one hand, makes itself felt by keeping the individual and society under surveillance, and on the other hand, it makes itself invisible in a panoptic form. In this new structure, where the eye is the power, the medium in which the discourse of power is expressed the most is cinema. Therefore, to reveal how the discourse of power is reproduced in the context of surveillance relations in motion pictures constitutes the starting point of the study and its problem with another expression. Just as big brother keeps the individual and society under control with the phenomenon of power surveillance today, he also spreads his discourse to society with motion pictures. Therefore, it is important to reveal the codes by which the discourse of power is produced in motion pictures in the context of surveillance relations. In this direction, the Tournament film constitutes the sample of the study. The reason for choosing this film as a sample is that the work contains quite a lot of examples of both surveillance and power discourse. The discourse analysis method, which is one of the qualitative research methods of social sciences, is used in the study. The reason for using the discourse analysis method is that this method can be applied to media content such as motion pictures, pictures, photos, news texts, and it can reveal the context of the discourse in the light of scientific data. In addition, the discourse analysis method, which accepts content such as motion pictures or media news texts as built-in texts, aims to analyze the codes contained in these texts and reveal them in the form of scientific data. Therefore, it is also important to analyze how the discourse of power is produced in the works that address the phenomenon of surveillance in order to obtain significant results. Another reason for choosing the method in question in this study is that the studies conducted in the literature are mostly handled by the method of indicative scientific or content analysis. The studies examined

by these methods were also analyzed mostly through visual texts and were not focused on discourse. Therefore, in this study, it is tried to reach a conclusion by analyzing the dialogue texts rather than visual ones. Thus, it is aimed to reveal how the discourse of power is reproduced in motion pictures in the context of surveillance relations, what are the means of surveillance, what is the context of the discourse of power, and how it is transmitted to the viewer in the context of surveillance relations. Since the discourse analysis method was used in the study, dialogue text analysis was included rather than visual texts as a data collection technique. Because in the work that constitutes the study sample, dialogues as discourse are more remarkable than visuals. It is worth noting that the results obtained with this method have stunning results. Some important findings obtained are as follows. The phenomenon of power is represented in cinema today, as in the past. But the representation of power in the cinema on this day is different from in the past. Because while it is known where, how and who the power is in the modern period, the existence and who the power is in the postmodern period is unknown. In addition, in the film, power is not political power in the classical sense, but, on the contrary, the power of the eye that owns or controls capital. In the power of the eye, surveillance is everything. Faith, freedom, love, control, life, etc. With supervision, fear and control, he is able to make people do everything as they want. What to believe, how to think, how to behave, etc. like. In addition, after people come under the control of surveillance, although they think they are free, they are no longer disciplined by the government. The sacred values of people are determined by the surveillance power. In the power of the eye, the individual believes in surveillance, not in God, because he is more afraid of panoptic surveillance. As a result, it is generally seen that the phenomenon of surveillance penetrates into all areas of individual and community life when looking at the cinema in particular and the tournament film in general. Surveillance, which has taken its place in everyday life practices with the promises of security, opportunity or convenience, has gradually come to control and manage human beings. With the phenomenon of surveillance, people have become digital individuals.